

РЕЦЕНЗІЯ

доцента кафедри адміністративного та фінансового права Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидата юридичних наук, доцента СЛЮСАРЕНКА Сергія Вікторовича на дисертацію КРАВЧЕНКО Оксани Юріївни на тему: «Теоретико-правові засади регулювання діяльності системно важливих банків», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» галузі знань 08 «Право»

Актуальність обраної теми. Проблема удосконалення теоретико-правових засад регулювання діяльності системно важливих банків є надзвичайно актуальною для України. Оскільки, ефективне функціонування механізму держави залежить від стабільної, надійної банківської системи. Процеси відновлення платоспроможності банківських установ – складне явище, а тому державі необхідно забезпечувати чітке правове регулювання цього процесу. В умовах глобалізації економіки з початку воєнних дій на території України, посилюється питання забезпечення стабільного економічного розвитку кожної країни, що багато в чому залежить від надійності банківського сектору. Вагомою потребою сучасних світових реалій є визначення правового забезпечення стабільності фінансової системи. Тому, виникає потреба у визначенні характеристик компаній, чия діяльність настільки значуща для економіки країни, що їхнє банкрутство може серйозно підірвати фінансову стабільність держави.

На користь актуальності обраної теми також свідчить факт фрагментарності проведених раніше вітчизняних досліджень теоретико-правових засад регулювання діяльності системно важливих банків та відновлення платоспроможності банків. Отже, авторка обрала перспективну сферу дослідження з досить широкою проблематикою, а результати комплексного дослідження допоможуть у розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення вітчизняної нормативно-правової бази.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Аналіз тексту дисертації, змісту публікацій авторки дають змогу стверджувати, що результати, отримані у ході дослідження теоретико-правових засад регулювання діяльності системно важливих банків є науково обґрунтованими та достовірними. Вони відповідають меті та завданням роботи, що забезпечується вдалим обранням методів дисертаційного дослідження. Значний масив принципів питань теоретико-правових засад регулювання діяльності системно важливих банків в адміністративному та фінансовому праві не отримали комплексного вирішення у нормотворчій практиці та у вітчизняній юридичній літературі. Необхідність такого дослідження зумовлюється потребами обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення законодавства та поглиблення системи наукових знань щодо правового регулювання

діяльності системно важливих банків. Структура дисертації, логіка розгляду поставлених питань, рівень аргументації основних положень та висновків, що виносяться на захист, форма викладення матеріалу та оформлення відповідають вимогам МОН України, які ставляться до такого виду наукових робіт. Доведеність наведених здобувачкою висновків базується на грамотному використанні сукупності методів і прийомів наукового пізнання. У результаті проведеного дослідження авторкою отримано низку наукових положень та висновків, що містять наукову новизну та виносяться на захист.

Метою дисертаційного дослідження було здійснення комплексного наукового аналізу теоретико-правових засад регулювання діяльності системно важливих банків під час кризових ситуацій.

Методи дослідження визначено із урахуванням його мети та завдань, змісту об'єкта і предмета. Зокрема, було використано загальнонаукові та спеціально-наукові методи пізнання: логіко-семантичний, діалектичний, історичний (хронологічний), метод тлумачення норм, порівняльно-правовий, прогностичний та метод ППЗВ (англ. IRAC).

Структура дисертації не викликає заперечень. Вона цілком пов'язана з метою, тими завданнями, які поставила перед собою здобувачка та специфікою дослідження предмета та об'єкта. Дисертація складається із анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що об'єднують вісім підрозділів та висновків до кожного розділу, висновків та списку використаних джерел. Здобувачка продемонструвала належний рівень виконання поставленого наукового завдання та оволоділа методологією наукової діяльності.

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження; стан дослідження проблеми у юридичній науці; зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами; визначено мету, завдання дослідження, предмет дослідження, об'єкт дослідження, методологію дослідження; розкрито наукову новизну отриманих результатів та їхню практичну значущість.

У **першому розділі** роботи дисертантка належним чином проаналізувала еволюцію правових засад діяльності системно важливих банків, визначила співвідношення поняття «системно важливий банк» з суміжними категоріями, здійснила ретроспективний аналіз правового забезпечення фінансової стабільності держав.

В **другому розділі** роботи досліджено правові основи надання державної підтримки системно важливим банкам, проаналізовано правові передумови втручання держави у діяльність системно важливих банків та визначено теоретико-правові підходи до регулювання діяльності системно важливих банків за допомогою бейл-ін.

У **третьому розділі** роботи авторка зосередилася на дослідженні зарубіжного досвіду правового регулювання діяльності системно важливих банків за допомогою бейл-ін

та дослідила шляхи імплементації зарубіжного досвіду правового регулювання діяльності системно важливих банків в правову систему України.

Дисертаційне дослідження завершується розгорнутими висновками, у яких здійснено комплексний аналіз наукових праць та чинного законодавства, що визначають особливості теоретико-правових засад регулювання діяльності системно важливих банків, виявлені основні недоліки чинного законодавства, сформульовані авторські пропозиції і рекомендації, спрямовані на оптимізацію суспільних відносин досліджуваної сфери. Висновки дисертації є цілісними, логічними та обґрунтованими, відповідають меті та завданням дослідження й містять важливі теоретичні та практичні положення щодо вдосконалення регулювання діяльності системно важливих банків.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання. Практичне значення результатів наукового дослідження полягає в тому, що вони містять практичні рекомендації щодо удосконалення регулювання діяльності системно важливих банків у науково-дослідній сфері – як підґрунтя щодо подальших наукових розробок із досліджуваної проблематики; навчальному процесі – під час викладання дисциплін «Міжнародне право», «Європейське право», «Банківське право», «Фінансове право» та підготовці відповідних навчально-методичних матеріалів.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Основні положення дисертаційного дослідження викладено у 3 статтях у наукових фахових виданнях України та 3 тезах наукових доповідей. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертаційного дослідження.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. Дисертація є самостійною кваліфікаційною науковою працею із науково-обґрунтованими висновками та рекомендаціями, які подано авторкою для публічного захисту. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування.

Питання для дискусійного обговорення та недоліки дисертації щодо її змісту та оформлення:

1. Першочергово хотілося б звернути увагу на можливість доповнення наукових висновків щодо особливостей правового регулювання банківської системи в зарубіжних країнах авторською позицією щодо можливості імплементації окремих позитивних прикладів нормативного регулювання відносин у сфері здійснення банківської діяльності. Адже попри здобутки авторки у справі систематизації знань про відновлення платоспроможності компаній зарубіжних країн роботу збагатило б власне бачення авторки щодо національних особливостей відновлення платоспроможності саме системно важливих банків, які повинні

бути враховані під час планування заходів гармонізації вітчизняного законодавства в умовах інтеграційних процесів.

2. У підрозділі 1.1 авторка зазначає, що нею було проаналізовано ряд наукових праць, присвячених визначенню термінології «занадто великий для краху», однак на основі проведеного аналізу хотілося б побачити чи виявлено суперечності або недоліки в цих працях, а також обґрунтування авторки щодо власного погляду на цих авторів.

3. На нашу думку, у підрозділ 1.3 (Ретроспективний аналіз правового забезпечення фінансової стабільності держав) розкриваються історичні та економічні аспекти, а не правове забезпечення фінансової стабільності держав, як вказано у назві підрозділу.

4. Дисертація значно виграла б, якби результати дисертаційного дослідження були б впроваджені у сферу правотворчості щодо вдосконалення чинного законодавства, що регулює діяльність системно важливих банків.

Висловлені зауваження і пропозиції, зумовлені складністю дослідження проблеми, суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження О. Ю. Кравченко, оскільки вони мають переважно дискусійний характер. Це дозволяє стверджувати, що рецензована дисертація здобувачки є актуальною, самостійною, завершеною творчою науковою працею. Рецензоване дисертаційне дослідження виконане на високому науковому і методологічному рівні, відповідає встановленим вимогам, має наукову новизну і практичну значущість. Зміст роботи повністю відображає основні положення дисертації.

Дисертація на тему: «Теоретико-правові засади регулювання діяльності системно важливих банків» відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, наказу МОН України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка Кравченко Оксана Юріївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право» галузі знань 08 «Право».

*Рецензент доцент кафедри адміністративного та фінансового права
Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидат
юридичних наук, доцент СЛЮСАРЕНКО*